

1. Logopedia - definicja

Logopedia

- ✓ gr. lotos - słowo , phedos - nauka
- ✓ zajmuje się całością zagadnień związanych z komunikacją językową

analizuje problem logopedyczny w różnym aspekcie :

- ✓ medycznym
- ✓ lingwistycznym
- ✓ psychologicznym
- ✓ pedagogicznym
- ✓ artystycznym

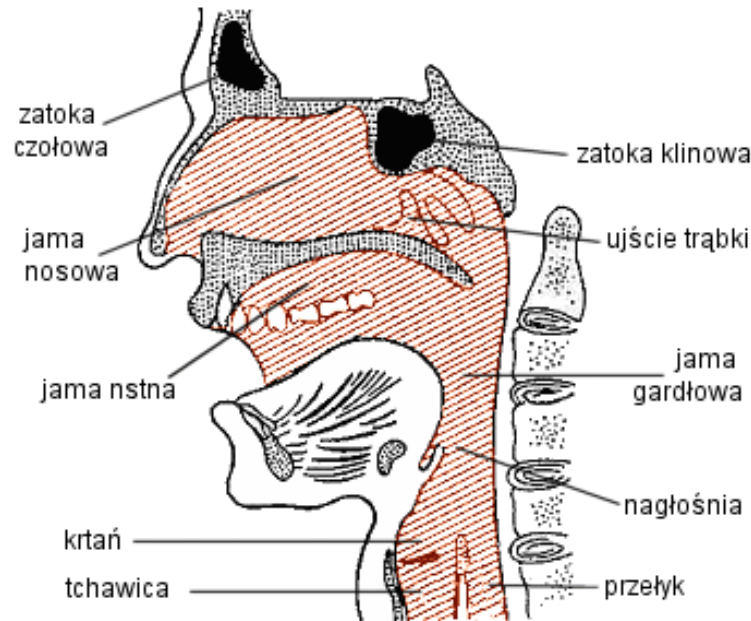

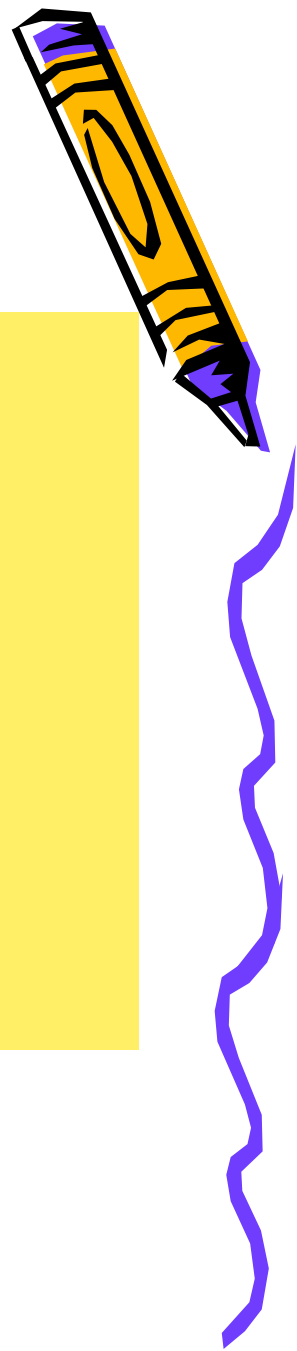
2. Słownik logopedyczny

Afazja - częściowa lub całkowita utrata mowy na skutek uszkodzenia ośrodków mowy w półkuli mózgowej.

Aparat artykulacyjny

- zespół narządów mowy odpowiedzialnych za artykulację
- składa się z jamy ustnej, gardłowej i nosowej

Betacyzm - nieprawidłowa artykulacja głoski b,p

Bradylalia - spowolnienie mowy na skutek zwolnienia czynności psychicznych

Dykcja - sposób wypowiedzenia oparty na sprawności artykulacyjnej, jej miernikiem jest : wyrazistość , słyszalność , akcent , melodyjność, pauzy logiczno - składniowe, gestykulacja, mimika twarzy, mowa ciała, emocjonalność

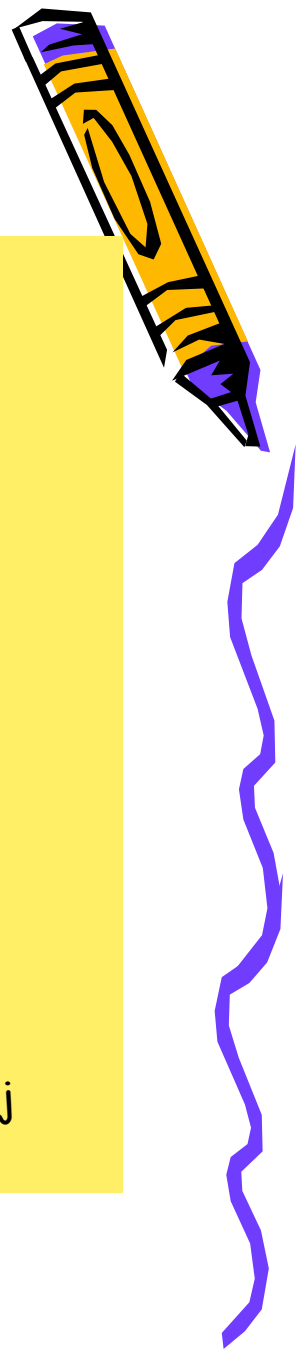
Elizja - dźwięk pusty

Embolofrazja - wstawianie do wypowiedzi pojedynczych głosek lub dźwięków

Fonem - głoska

Gammacyzm - nieprawidłowa artykulacja głoski g

Gaworzenie - etap w prawidłowym rozwoju mowy dziecka polegający na zamierzonym powtarzaniu dźwięków własnych i zasłyszanych z otoczenia / 3-6 miesiąc życia /
- nie występuje u dzieci niesłyszących

Kappacyzm - nieprawidłowa realizacja głoski k

Krtań - górny odcinek przewodu pokarmowego, położony między gardłem i tchawicą
- chrząstkowy narząd głosotwórczy / fonacyjny / ze strunami głosowymi

Lambdacyzm - nieprawidłowa artykulacja głoski l

Nosowanie - rynolalia - zaburzenie barwy głosu spowodowane wadliwym rezonansem nosowym

Tachylalia - przyspieszenie tempa mowy na skutek przyspieszonych procesów myślowych

Wędzidełko - włóknisty twór pokryty błoną śluzową łączący w linii środkowej dolną powierzchnię języka z dnem jamy ustnej

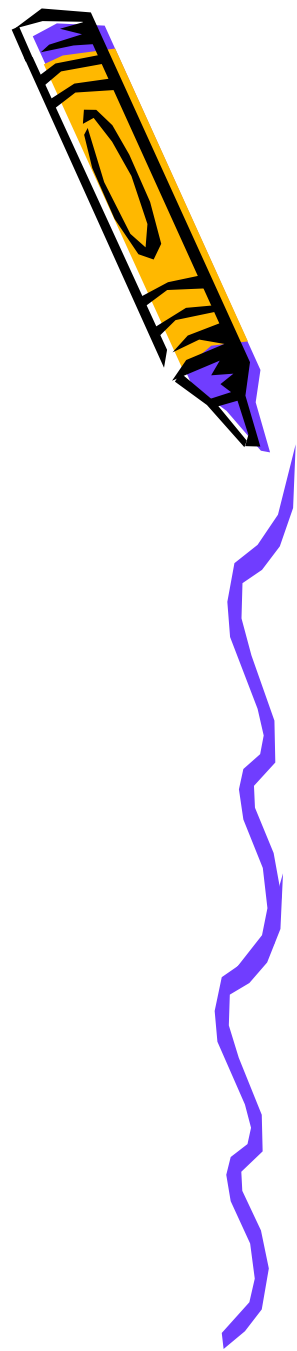

3. Rozwój mowy dziecka

ROZWÓJ MOWY DZIECKA

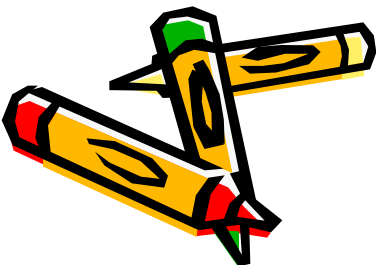
1. OKRES MELODII

- trwa od urodzenia do 1 roku życia
- pierwszym odgłosem , jaki wydaje dziecko jest płacz
- krzyk i płacz są reakcjami na ból , głód , lęk , chłód i pragnienie
- głużenie to przypadkowe dźwięki wydobywane z gardła i będące wyrazem zadowolenia
- głużenie nie ma związku ze słuchem
- gaworzenie to przypadkowe wymawianie prawie wszystkich samogłosek oraz wielu spółgłosek p b t g h m n l ł na początku przypadkowe , a później świadome
- głuche dzieci nie gaworzą
- dziecko około 7 miesiąca życia zaczyna reagować na mowę
- na ostry i gwałtowny ton reaguje płaczem , zaś na łagodny uśmiechem
- dziecko zaczyna wymawiać mama tata dada papa nana papu
- mimo , iż w okresie gaworzenia dziecko w miarę dobrze wymawia prawie wszystkie głoski , to w późniejszym czasie mogą one być wadliwie wymawiane lub całkowicie pomijane

2. OKRES WYRAZU

- trwa od 1 do 2 roku życia
- szczególnie w tym okresie dziecko uczy się mowy metodą naśladownictwa
- jeżeli chcemy , aby dziecko mówiło pięknie i dobrze , to sami powinniśmy mówić wyraźnie i poprawnie
- u większości dzieci obserwuje się początki mowy spontanicznej
- pojawianie się coraz większej liczby nowych słów u dziecka jest ściśle związane z rozwojem zainteresowania otaczającym światem , z rozwojem spostrzeżeń , wrażeń , pamięci oraz z coraz lepszym opanowywaniem umiejętności chodzenia
- wyrazy zaczynają zastępować gesty i oznaczają konkretne przedmioty

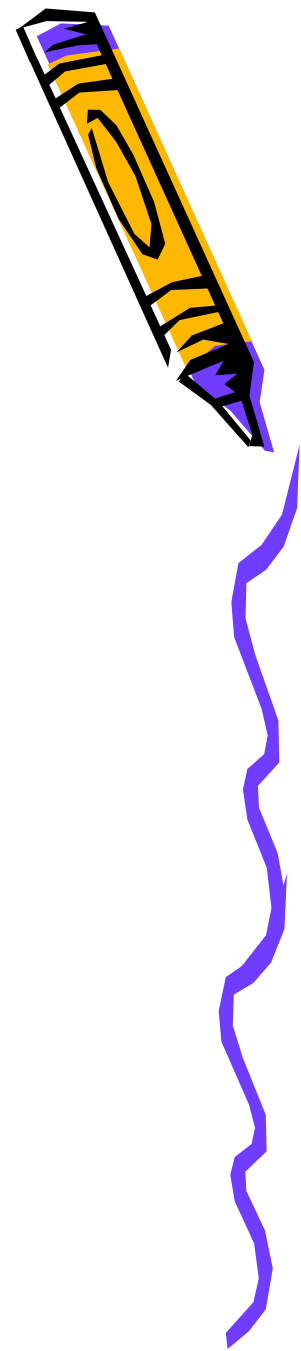
3. OKRES ZDANIA

- trwa od 2 do 3 roku życia
- zaczynają się pojawiać pierwsze zdania
- zdania te mają charakter wypowiedzi dwuwyrazowych i twierdzących
- słownik dziecka zostaje wzbogacony o rzeczowniki oznaczające konkretne przedmioty z otoczenia , części ciała , ubrania , zabawki , napoje , jedzenie
- artykulacja głosek jest lepsza niż w okresie poprzednim, choć nadal głoski trudniejsze często zastępowane są innymi – łatwiejszymi
- okres ten jest najważniejszy w całym rozwoju mowy
- następuje ciągle przyswajanie sobie nowych wyrazów i pojęć
- okres ten jest okresem swoistej mowy dziecięcej

4. OKRES MOWY DZIECIĘCEJ

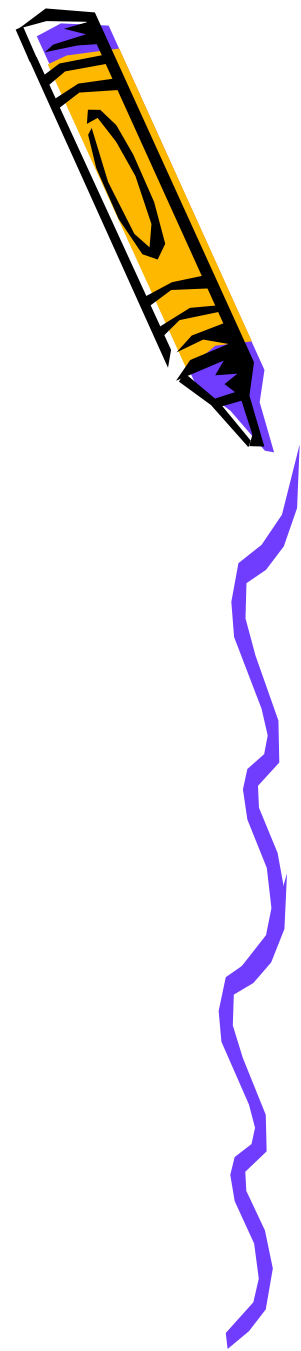
- trwa od 3 do 7 roku życia
- mowa trzylatka jest już w pewnym stopniu ukształtowana , choć może być ukształtowana wadliwie
- artykulacja głosek staje się coraz bardziej poprawna
- nadal głoski trudniejsze zastępowane są łatwiejszymi
- w tym okresie jest już zauważalna nieprawidłowa wymowa spółgłosek **k g h l ł t b d w**
- nieprawidłowo mogą też być wymawiane samogłoski **e i y u** , a zastępowane są samogłoską **a**
- w tym okresie powstają neologizmy dziecięce , tzn. wyrazy stworzone przez dzieci
zamiatalnia - miotła **szczekacz** - piesek
- dziecko 5 – letnie powinno już prawidłowo wymawiać wszystkie samogłoski i prawie wszystkie spółgłoski
- może nadal występować nieprawidłowa wymowa spółgłosek **r sz ż cz dż**
- dziecko 6 – letnie powinno już mieć prawidłową artykulację wszystkich głosek
- zdarza się jednak nadal nieprawidłowa wymowa głoski **r** ze względu na stopień jej trudności
- dziecko 7 – letnie rozpoczynające naukę szkolną powinno prawidłowo wymawiać wszystkie głoski języka polskiego
- 7 – latek powinien znać literki drukowane oraz umieć podzielić wyraz na sylaby i na głoski

4. Kochana Mamo i kochany Tato !!!

Kochana Mamo i kochany Tato !

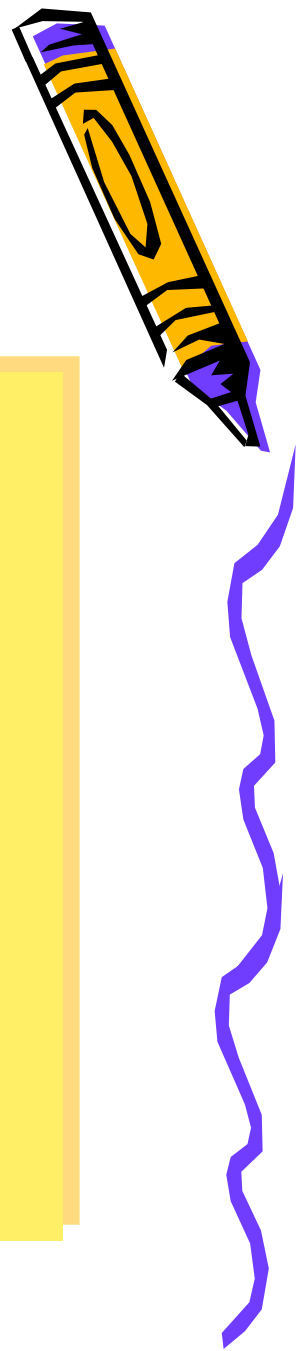
- słuchaj uważnie tego **co** , a nie **jak** mówię
- podczas rozmowy patrz na mnie
- codziennie ze mną rozmawiaj przez kilka chociaż minut
- rozwijaj moją wyobraźnię i zainteresowania
- jeśli nie chcę , nie zmuszaj mnie do występów przed rodziną czy znajomymi
- baw się ze mną w szkołę i w głośne czytanie
- dopilnuj , abym miał / miała odpowiedni czas na odpoczynek i sen
- mów do mnie wolno , wyraźnie i wzorcowo
- daj mi odczuć , że mnie kochasz i szanujesz

5. Logopedia szkolna

PRACA LOGOPEDY SZKOLNEGO

1. Badanie wstępne
2. Lista uczniów z zaburzeniami mowy
3. Pisemne poinformowanie rodziców o nieprawidłowościach mowy u dziecka
4. Pisemna zgoda rodzica na objęcie dziecka terapią logopedyczną
5. Opracowanie planu zajęć logopedycznych
6. Badanie mowy dziecka :
 - założenie karty wymowy
 - zapis danych dziecka / wiek /
 - charakterystyka dziecka
 - wywiad z rodzicami
 - ocena sprawności narządów artykulacyjnych
 - ocena artykulacji głosek
 - ocena sprawności manualnej
 - ocena sprawności ruchowej
 - pisanie , czytanie , liczenie
 - uwagi
7. Diagnoza
8. Prowadzenie terapii logopedycznej

6. Najczęściej spotykane wady wymowy

Sygmatyzm

nieprawidłowa artykulacja głosek s, z, c, dz, sz, ż, cz, dż, ś, ź, ć, dź
w zależności od rodzaju nieprawidłowości wyróżnia się :

sygmatyzm międzyzębowy, palatalny, przydechowy

Rotacyzm

nieprawidłowa artykulacja głoski r wyróżnić można :

rotacyzm języczkowy, wargowy, pararotacyzm

Bezdźwięczność

brak tonu krtaniowego podczas artykulacji głosek

dźwięcznych b, d, g, z, w

Jąkanie

zaburzenie artykulacji polegające na niepełności mówienia

w zależności od rodzaju „bloku” wyróżnia się :

jąkanie kloniczne

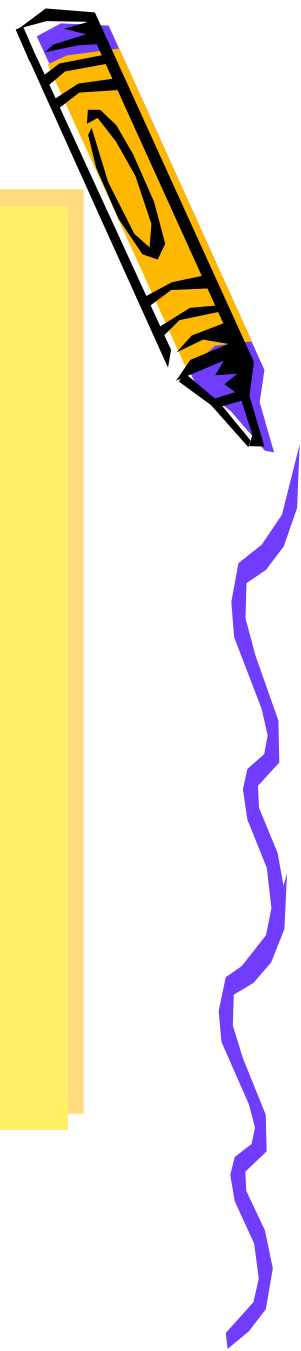
kokokoperta

jąkanie toniczne

kkkoperta

jąkanie kloniczno - toniczne

kokokopperta

7. Zapis logopedyczny

ZAPIS LOGOPEDYCZNY

ą = o moka

si = s' s'ano zi = z' z'ma

ci = c' c'oc'a dzi = ź' ź'adek

ni = n' n'mfa h = x xak

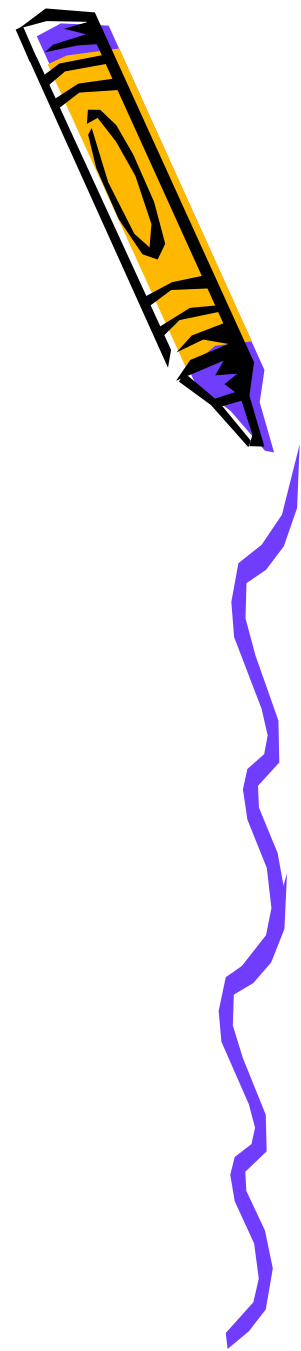
w = v voda ł = ɹ ɹapa

j = j̇ j̇ajko dz = ʒ ʒvonek

dź = ʒ' ʒ'vik dż = ʒ' ʒ'em

sz = š šafa ź = ʒ ʒaba

cz = č čapka

8. Usłyszę - zapomnę.....

Usłyszę – zapomnę

Zobaczę – zapamiętam.

Zrobię – zrozumiem!

Jan Amos Komeński

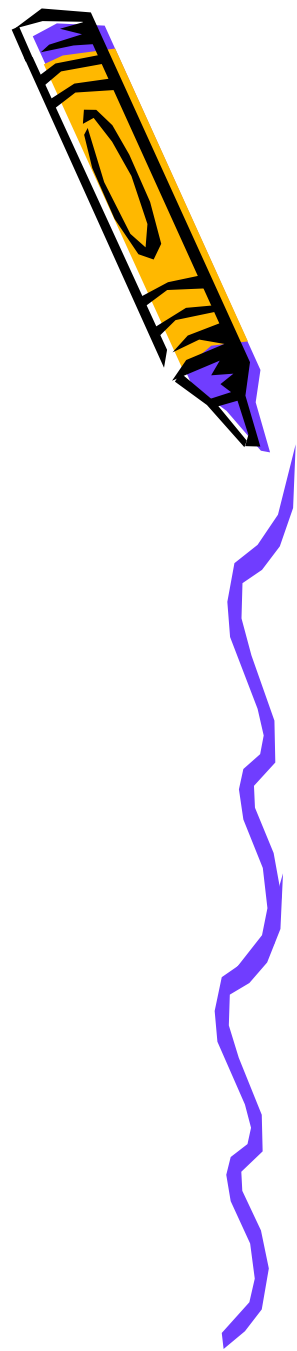

9. Terapia logopedyczna

ETAP I

Przygotowanie narządów artykulacyjnych

- ✓ ćwiczenia oddechowe
- ✓ ćwiczenia warg
- ✓ ćwiczenia podniebienia miękkiego
- ✓ ćwiczenia języka
- ✓ ćwiczenia manualne
- ✓ ćwiczenia ruchowe
- ✓ ćwiczenia logorytmiczne
- ✓ ćwiczenia słuchu fonematycznego
- ✓ ćwiczenia relaksacyjne

ETAP II

Wywoływanie zaburzonych głosek

SYGMATYZM

- ✓ utrzymywanie języka w miejscu artykulacji głoski l
- ✓ układanie warg w kształcie ryjka
- ✓ pozostawianie między zębami szczelinki o grubości szpatułki
- ✓ pozostawianie języka za górnymi zębami
- ✓ wymówienie głoski sz z prawidłowo ułożonymi narządami
- ✓ artykulacyjnymi
- ✓ użycie szpatułki w razie potrzeby
- ✓ utrzymanie głoski
- ✓ wymówienie głosek sz ż cz dż w izolacji

ROTACYZM

- ✓ ułożenie języka w pozycji l wypowiedzianie lalalalala... alalalala...
tatata...patataj... hopla... bla - ble...
- ✓ użycie szpatułki lub palca w celu wywołania drżenia na bazie głoski l
- ✓ dalsze wywoływanie drżenia na bazie trrrr... trrrra... drrrr...
drrra...
- ✓ wypowiedzianie ze wspomaganie palca trrrrawa drrroga

BEZDŹWIĘCZNOŚĆ

- ✓ wywoływanie głoski dźwięcznej **b** polega na zaciśnięciu skrzydełek nosa i wymówieniu głoski **mmm**
- ✓ wywoływanie głoski dźwięcznej **d** polega na zaciśnięciu skrzydełek nosa i wymówieniu głoski **nnn**
- ✓ zatkanie nosa spowoduje „wybuch” powietrza pomiędzy wargami lub językiem i górnymi zębami
- ✓ głoskę **g** wywołuje się poprzez naciśnięcie szpatułką lub palcem języka w kierunku gardła na bazie głoski **k**
- ✓ głoskę **w** wywołuje się poprzez dodanie tonu krtaniowego głosce **f** poprzedzonej głoską **a** **aaaw**

ETAP III

Utrwalenie zaburzonych głosek

- ✓ polega na połączeniu wszystkich wywołanych głosek / nagłos / z samogłoskami otwartymi sa za ca dza sza za cza dza sia zia cia dzia ba da wa ga ra
- ✓ utrwalanie głosek w wygłosie as asz ar
- ✓ utrwalenie głosek w śródgłosie asa aza ara aga
- ✓ utrwalenie głosek w logotomach kształ psła czto
- ✓ utrwalenie głosek w wyrazach wyjściowych sowa szopa żaba waga ropa dzuma czapa gapa

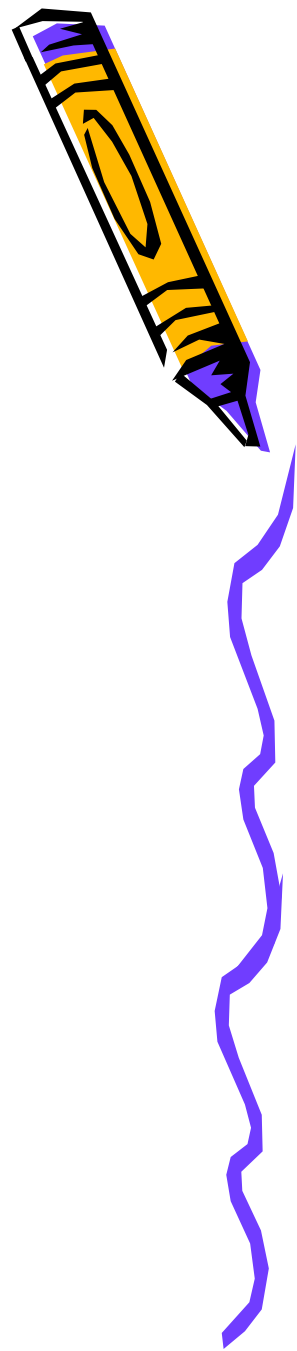
ETAP IV

Automatyzacja głosek

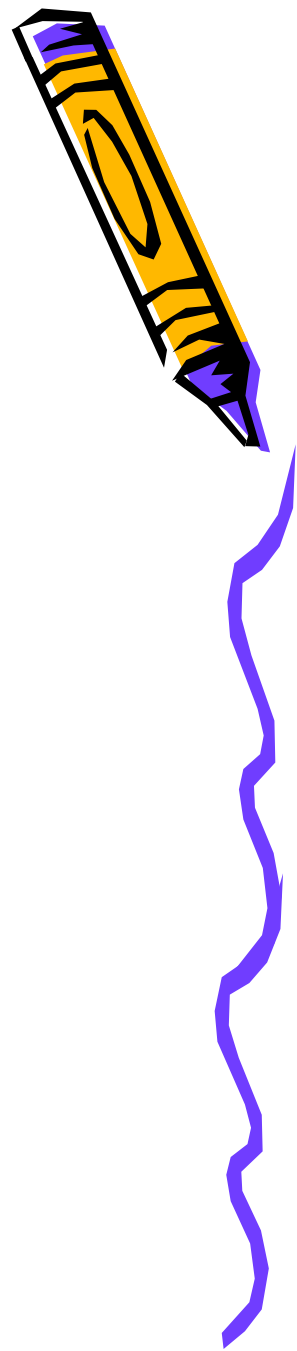
- ✓ powtarzanie wyrazów z wywołanymi głoskami w nagłosie , w wygłosie i w śródgłosie
- ✓ utrwalanie w zdaniach
- ✓ teksty drukowane i wierszyki
- ✓ mowa spontaniczna
- ✓ opowiadanie treści historyjek obrazkowych

10. Zakończenie terapii

11. Aby język giętki.....

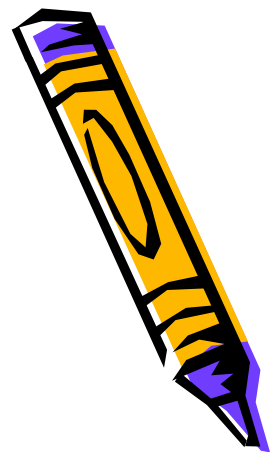
12. Język to tancerz

*J ę z y k to tancerz nad tancerze
każdy to przyzna i przyzna szczerze
ten właśnie język oj bez pamięci
to się wydłuża kurczy i kręci
płaszczy rozszerza to w trąbkę zwija
raz jest jak jaszczur raz jest jak żmija
raz jak igiełka to znów jak narty
długi wypukły wklęsły rozwarty
to w górę skacze to znów opada
jak zręczny szermierz co szpadą włada
jak sztukmistrz biegły linoskok śmiały
tak ten to język koniuszkiem małym
wywija cofa skręca zawraca
zadaje cięcia drga i kołace
żeby wyrzeźbić wymodelować
i pędzlem malarskim plastycznie podać
tę wartość słowa ten szczegół boski
co nosi nazwę małej s p ó ł g ł o s k i*

13. Test sprawdzający

1. Postaw diagnozę :
 - nieprawidłowa wymowa głosek **ś ź ć dź** to
 - nieprawidłowa wymowa głoski **k** to
 - nieprawidłowa wymowa głoski **r** to
2. Potoczna nazwa **lambdacyzmu** to
3. Najczęściej spotykaną wadą wymowy w szkole jest
4. **Dyslalia** to
5. Napisz 3 wyrazy **wyjściowe** utrwalające głoskę **sz** w nagłosie :
.....
6. Poza wędzidełkiem podjęzykowym są jeszcze w jamie ustnej dwa inne. Gdzie one się znajdują? Znajdź je językiem.
7. Jaki to rodzaj wady wymowy ?
 - szafa
 - rama
 - puma
8. Wymień etapy terapii logopedycznej :
.....
9. Podane wyrazy zapisz znakami logopedycznymi :
 - szczęście
 - Mikołaj
 - jaszczurka
 - przyjaciół

14. Wyrazy - zapis logopedyczny

szczęście - ščęśc'e

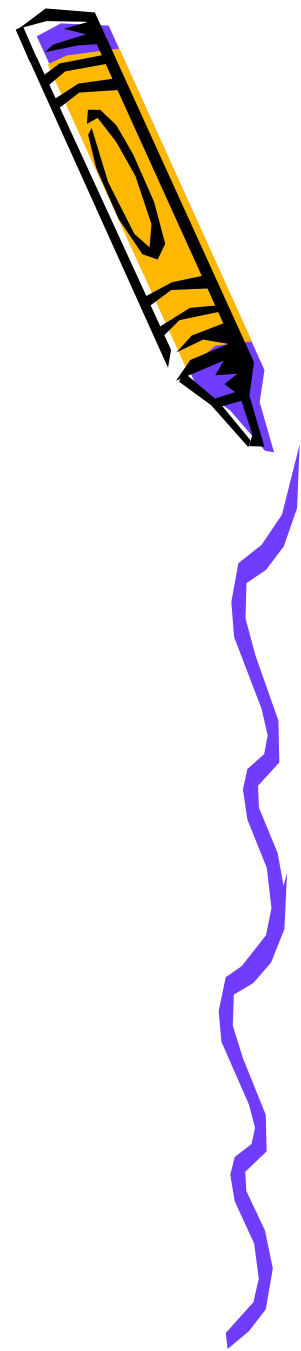
jaszczurka - jaščurka

Mikołaj - m'kołaj

przyjaciel - pšyjac'el

„ vesouyɔ

šfjot „

15. Krajobraz

16. To jest koniec!!!!

